

Redactioneel: Overpeinzing

FOTOGRAFIE OMSLAG 'In Search of Control' door Roos Haasjes www.rooshaasjes.nl

FOTOGRAFIE REDACTIONEEL Peter Pelzer

FOTOGRAFIE INHOUDSOPGAVE Henk van Houtum

Vakantie is ontdekken. Dat was zo ongeveer de strekking van het vorige redactioneel. Geheel in deze traditie vond ik mezelf afgelopen zomer terug in het meest oostelijke puntje van Turkije. Een onherbergzaam gebied dat in niets doet denken aan het beeld dat veel mensen van het land hebben. Hoge bergen en lege vlaktes in plaats van volgebouwde stranden en all-inclusive resorts.

In dit berglandschap bevindt zich ook de ruïne van wat ooit de Armeense stad Ani was. De Turken, die onder leiding van Atatürk een wederopstanding beleefden na de verloren Eerste Wereldoorlog, veroverden Ani in 1921 op de Armenen en maakten het grotendeels met de grond gelijk. Een surrealistische setting resteert. De contouren van de stad kan je nog slechts met moeite ontwaren. Het doet eerder denken aan een enorme hoop stenen.

De ruïne ligt strategisch op de top van een berg en omzoomd door een diep ravijn. Door deze kloof loopt een rivier, waarachter de Armeense grensposten zichtbaar zijn. De rivier vormt de grens tussen Armenië en Turkije. Een grens die potdicht is. De 'Armeense kwestie', de vermeende genocide door de Ottomanen op de Armeense burgers, leidt bijna een eeuw na dato nog steeds tot gespannen verhoudingen. Delen van de uitgestrekte ruïne zijn niet bereikbaar voor bezoekers omdat het Turkse leger hier oefeningen doet. Voor de Armenen is het een regelrechte provocatie dat 'hun' stad – overigens net als de heilige berg Ararat – als een verwaarloosde ruïne net binnen het Turkse grondgebied ligt. Ik voel me in Ani onderdeel van een spannend geopolitiek spel. De Disney-ervaring die veel West-Europese binnensteden bij me oproepen is hier totaal afwezig. Bij uitstek een borderscape, me dunkt. Naast de immer aanwezige politieke spanning in Oost Turkije – en dan ben ik nog niet eens ingegaan op de 'Koerdische kwestie' – is er nog iets anders dat je ervaart: rust, leegte en verveling. Je slimme telefoon geeft hier alleen de tijd weer, de landschappen zijn eindeloos en busreizen lang en traag. In de bus tuur ik eindeloos uit het raam.

De pure verveling dwingt je na te denken. Over persoonlijke dingen, die ik hier niet ga delen. Over onzinnige dingen, eveneens van weinig waarde voor AGORA-lezers. Maar ook over wetenschappelijke materie. Starend over de Turkse hoogvlakte realiseer ik me een aantal keer dat ik aan het nadenken ben. Een meta-gedachte in wat pretentieuze termen. Ongestoord mijmeren en peinzen, dat is iets wat ik eigenlijk normaal nooit doe, zo bedacht ik me tijdens het denken. Er is altijd wel afleiding. Een mailtje, een nieuwsbericht dat echt niet kan wachten, of een collega die komt binnenvallen voor een gezellig praatje.

Deze rusteloosheid heeft een analogie met de wetenschap. Ook hier is er nauwelijks nog tijd voor contemplatie, een boek echt snappen of zonder helder doel een gedachte uitwerken. Er dienen aan de lopende band artikelen gepubliceerd te worden in wetenschappelijke tijdschriften en de praktijk moet worden bediend met beleidsaanbevelingen. Het wetenschappelijk metier is aan verandering onderhevig en de vraag is of de richting de juiste is. Critici wijzen op het belang van 'slow science', waarin langzame stapjes worden gezien als een teken van grondigheid, niet het falen van 'output-targets'. AGORA sluit in 2014 bij dit debat aan om haar 30 jarig bestaan te vieren. Met een speciale AGORA met het thema 'Universiteit' zullen we ingaan op de relatie tussen (ruimtelijke) wetenschap en samenleving.

Nu nog één keer terug naar Ani. In deze verlaten ruïne is alle ruimte voor het bedrijven van 'slow science'. Starend naar Armenië breek ik mijn hoofd over de vraag wat een grens nu eigenlijk is. Want Ani voelt Armeens, maar is het door de pontificale grens toch ook weer niet. Ik kom er niet uit. Gelukkig biedt deze AGORA meer dan genoeg inzichten voor verdere gedachtevorming over dit onderwerp. De kerstvakantie komt er immers weer aan.

Peter Pelzer, Hoofdredacteur AGORA

Ani, een ruïne in het uiterste oosten van Turkije. De kloof op de foto vormt de afgesloten grens met Armenië.